

ለናይ ሰልፍ መግርክ 60ታት

13ይ ክፈል

መሐመድ እድሪስ

መዐረከት በላግንደ - 4 ኣፕሪል 1962 እትለ መዐረከት እለ ፖሊስ ርዕብ ኣቲሆም ዐለ። ሰበቡ እሎም ሰልፋያም ምናድሊን ሰብ መቅደረት ዐሳክር ሰበት ተሓበረው እቶም፡ ለመዐረከት ምን ቀደሚህ ለገብአት መዐረከት ለትፈንቴት ወድቅብት ዐለት። ምናተ ለመናዱቅን ክም ምራድን ለእንለክፍ እቡ ይዐለ። ከባሲል እት ዕንድር መንዱቅ እንዴ ዐክሰ ለአቤ እግልን ሰበት ዐለ፡ እብ ሽክሽክ ነኣፈግሩ ወእብ ሐዲስ እንዴ ዐመርን እንለክፍ ዐልን። ግንድፍል፡ “አዳም ብዙሕ ዎሮትክ ናዩ ስሜት ለሀይቡ እንድኢኮን፡ እብ ዓመት ለአካን ዎአድል ልቡለ። እብ ፍንቱይ ለመዐረከት ገብአት እተ አካን ህዩ በላግንደ” ልብል እት ህለ፡ እድሪስ መሐመድ ህዩ፡ በላግንደ እት ሻካት በለው ቱ ለህለ ልብል። ድላመጅ ከግን ልቡሉ። ኩሎም ፈነጥር እንዴ ገብአው ዎሮትክ እብ ጀህቱ እንዴ አንሰሐበ እት አካን ሐቱ ክም ትጀመዐው፡ ሓምድ “ምን ህለ ለኢመጽኢ፤ ኖስኖስኩም ሕድ ጋንሐ” ክም ቤለዮም፡ ዎሮት ክም አስተሽህደ ምኖም ወኣሮት ብዕድ ህዩ ናቅስ ምኖም ክም ህለ ተአከደው። ለዎሮት እብራሂም ኣሕመድ ገበህ ቱ።

ለባዲ ምኖም ዐለ ህዩ ለእሰልፍ ዋርድየት ፋግር ለዐለ እናስ ዐቢ። ሐመድ ፍካክ እብ ኣርወሐቱ ለዐሌ ወለልአስተሽህድ ምን መልህያሙ ለረአዩ ወለ ዎሮትመ ይዐለ። ክም አስተሽህደ ለትደለ ላኪን ሐር ቱ። ሽዐብ ናይለ ባካት፡ እበ እተ መዐረከት ሹርካም ለዐለው ፖሊስ እንዴ ተአዘዘው፡ ሰለስ ግናዘት እት ገመል እንዴ ጸዐነውን፡ እግለ ክልአት መናድል እብ ክልአት ስምጥለ

ገመል ወእግለ እተ መዐረከት ሓምድ ለቀትለዩ ዐስከሪ እተ ምግብም እንዴ ደብር ኤሊት 13ይ ክፈል ሰውረት ኤረትርዮ እትለ ናይ ሰልፍ መትኣምባት ግድለ ስለሕ ዲብ 60ታት ፍንጌ ምናድሊን ሰውረት ወጄሽ አባይ ገብእ ለዐለ መዓርክ ምን ምናድል ሀይለስላሴ ወልዱ ለከትበዩ ክታብ ዐዋቴ ለትነሰኣቱ። ከእግል ዮም 13ይ ክፈል አሰረወ። አስክ መዲነት ክም ጌሰው እቦም ሓብሬ ነድኣው። ለዐስከሪ ሕኩመት ቀብር ሰኒ እግል ልትቀበር። ለአስተሽህደው ምናድሊን ሀዩ ገናይዞም እት ሸዋሬዕ-ሱግ እንዴ ማደደወ ደለ ረአዩ እግል ልብሀርር ምኑ እንዴ ቤለው ቱ ለነስኣው። ወዳሕት ለአለቡ ምን ገብአ ድኢኮን። ጀሪደት ዘመን ከማን። ዐውቴ ዔቅበት ቃኑን እት ረአስ ድድ ቃኑን እበ ልብል አርእስ ሻርሐቱ ዐለት። ... 2 ድድ ሕኩመት ትቀተለው። 1 ዐስከሪ ፖሊስ እብ ፍርስነቱ ሞተ። ምን አግደ መርከዝ ቅወት ፖሊስ ለትረከበ ከበር ክምሰለ ለአክዱ። ማሌ አርቦፅ 26 ማርስ 1954 (4/4/1962) እብ ዐለቦት ፈረንጂ ሰር-ምዕል። ምን ሰንበል ወምን አቁርደት ለትበገሰው ክልኣት ሓሽም ፖሊስ። እት ቢታማ አለቡ እተ ልትበሀል ባካት ምዴርዮት ተሰነይ። ምስል ዕልቦም ለኢደለ። እብ ሓምድ እድሪስ ዐዋቴ ለልትመርሐ ሸፈቲት እንዴ ተሓረበው። እብራሂም አሕመድ ሓመድ ወዐሊ ዐብደለ ለልትበሀሎ ሸፈቲት ድድ ሕኩመት ቃትላም ምኖም ሀለው። ምስል እብራሂም አሕመድ ሓመድ ኦሮት መንዱቅ አብዐሸረ ረዱም ወ 37 ጠልገት ትረከበ። ምና ምን ሰንበል ለትፈረረ ክራም ፖሊስ። ኣድም ሓሰን ለልትበሀል ዐስከሪ። ዋጅቡ እግል ለአትምም እት ልትሓረብ እብ ፍርስነት ማይት ሀለ። እሊ ከበር እሊ አስማዮም እብ ዋዴሕ ለኢሰመ ክልኣት መናድል ክም አስተሽህደው ወኦሮት ፖሊስ ክም ሞተ ለአክድ። እምበልሁመ ለጀሪደት። እግለ መዐረከት እት ቢታማ ለትትበሀል ኣካን ድዋራት አለቡ ክም ገብአት ሰበት ትሸረሐ። ምስል መዳግመት እሊ ተእሪክ ለሀበወ ሓብሬ ሓቴ ኢኮን ለሀለ። ክምለ በዲር ለትበሀለ ላኪን። ክል ምድር እብ ሰካኑ ለትፈናተ አስማይ ሰበት ልትሰሜ። እግል ልግበእመ ቀድር። መዐረከት በላግንደ። እግል ሓምድ ወምስሉ ለፈግረው ሓምሳይ ሓርብ ገብእ እት ሀሌት። እግለ ምን ዕስክርነት ሱዳን እንዴ ትሳርሐው ሜዳን ለአተው መናድሊን ላኪን ሰልፋይት መዐረከት ዐለት። ለመዐረከት እግል አባይ ለሐጠጠት ወለጋብሀት ምንመ ተዐሌ። እበ ጀሬት እቶም ከሳር ላኪን ለመናድሊን ግህያም ዐለው። ዝያደት ላኪን እተ ሓርያም ቱ ለጎማም ለትረኣ።

“ምን ሕዴ በዝሐነ። ልሕመቅ ወልሒስ ሀዩ መናዱቅ ማልካም እት ሕነ ክልኣት መናድል እብ እስትሽሃድ ለከሰርነ እቡ ሰበብ ሕምቅናነ ሌግ ቱ።” እት ልብሎ ሀዩ እብ ገሀይ ሓራቀመው። እተ እንዴ ኢልትከለቦ ሀዩ ዲበ

ተሌ አውካድ አክላጦም ጀግን እግል ልሰይሖ፡ ከሳረት ሳድፎም እት ህሌት ምን ጽብጠት አካን ቱ ወለብዕድ አስባብ ምን ዐላቱ እግል ለአምሮ፡ ገሌ ምኖም አስክለ ሐርብ ለገብአ እተ አካን አቅበለው። አባይ ምን አካነት ክም ገዘ ምን ቀዳሞም ሐብሬ ሰኔት ራክባም ሰበት ዐለው እምበል አሰፍ እግል ኩሉ ለባካት ዶረው እቱ። ሐመድ ፍካክ ለአስተሽህደ ዲበ አካነትም ገንሐው። ግናዘቱ ወስልሑ ኢጸንሐዮም። እበ ምንተሐትለ ህቱ ልትሓረብ ምን ለዐለ ምድርጋግ ላኪን፡ ምኑ ለትደርገገት ቅምብለት ጥልያን ናዩ ረክበው። አክረቱ እግለ ድዋራት ሽሙይ እንዴ ዶረው እቱ ክም ገንሐው፡ እት ረአስለ ሰዲሆም ለአበ ስልሐም ለድንጉር፡ ለእቱ ጋብሆ ለዐለው አማክንመ ውጡይ ወሴድያይ ክም ይዐለ ተአከደው ምኑ። ሐቆህ ለገሲር እንዴ አትመሳሰለ እት ምፍራቅ እበነት ወግንዳይ ፍሩቅ ሐብዑ ለዐለ ዐቀቅር ስከር ወሐሪጭ (ደጊግ) እንዴ ነስአው አስክ መልህያምም አቅበለው ወሰብብ ናይለ ከስረው እተ መዕረከት ሚ ክምሰል ዐለ እግል ሓምድ ተቅዱምም ሸርሐው እሉ። ለመደት ለህ ዎሮት እግል ፈሽሐኒት ዐሳክር አባይ እግል ልጋብህ ለዐለ እሉ መናድል ለአስተሽህድ ምንክ ዲብ ህለ፡ አልፍ ክምለ አብዴካ ቱ ለልትዐለብ። ኢኮን እብ እስትሸሃድ ለነቅሰ ምንክ፡ ለትጀረሐው ወለሐመው አስክመ ለሐዩ፡ ለተዕበው እንዴ ዓረፈው ነፍሶም አስክ ትክ ትብል፡ ምን ገቢል እብ ሴድየት ሰውረት ወርሒማም እት ልትራዐው፡ ክም አትሐዘዮቱ ህዬ ስራይ ለመድ ወዐዋዲ እት ገብእ እሎም እት ዐዶም አው ሕቦዕ አካናት እግል ልትሐፊዞ ሰበት ልትጀበር፡ ወለእግል አምዴላትመ ሌጠ ልግበእ ለናዮም ቅያብ እግለ ዐደዶም ለሐዳይ ሰኒ ወአማን ሀንከቱ ክም ለአከርዩ እሙር ቱ። ምን እሊ እንዴ ትበገሳቱ ሓምድ፡ ከሳር እግል ኢትሳድፍ ምን ቀዳሙ ልትሓፈዝ ወልትሻቀል ለዐለ። መዕነውያት ናይለ መልህያሙ እግል ኢልትከመህ ፈርህ፣ አባይ ከለስናሆም እት ልብል እበ ወድዩ ደዳያት ለእግል ለዐርዎም ሐስባም ለዐለው ሸባን ምን ሄራር አስክ ሰውረት ሐር እግል ኢልካይዶ ልትሻቀል፣ እብሊ ቱ ህዬ ምን ቀዳሙ ደገኅ ልብል ለዐለ። መትደጋግ እት መዐረከት፡ እት ሄራር፡ እት ወክድ ዕርፍ፡ ወዲብ ኩሉ ተዩልል ኢመትሆማል። ሐቆ መዕረከት በላግንዳመ ምን ገብእ፡ ሓምድ እብ ደጋጋም ለሰልፋይ ሕምቅነ ሀመሌ ክምሰል ዐላ ቱ ለወደሐ፡ አካን ምሰል አባይ ሰዴት እትነ ብሂል ፋእደት አለቡ። ዋርድየት ክል-ዶል እግለ መጽአነ ምኑ ምድር እግል ለአተቃብል ቡ። እግል ዐጣሉ ሕኖነ ዘብጥ ክምሰለ ህለ በዐል ንዋይ ተሐት እግል ለአድኖኔ አለቡ። አዜ ህዬ ለገርበት ሰበት ኢተአቀብል፡ ሹህዳነ ካልእ-ዶል እግል ልሕየው እግልነ ሰበት ኢቀድሮ እግል ንሕዘን አለብነ። ምን ከለጥነ እግል ንድረስ ብነ። ቀደም እለ አቶብዩ እግል ቤረግ፡ እግል ዐብዱ ወሁመድ... እብዲት ምኒነ ህሌት። ዮመቴመ ክልአት አትዐሬት ምኒነ። ግረ

እላመ እግል ነጋርዮም ቱ። መትደጋግ ምን ሀለ ላኪን፡ ለዐደድ እስትሸሃድ ነቅስ። ፋሬሕ እንዴ ዐልክ እብ ገሀይ አምዲትክ እግል ትብለዕ፡ ወሓዝንመ እንዴ ዐልክ እግል ትትሰሐቅ ወዲብ ፈርሐት እግል ተአቅብል እት ጠባዬዕ ውላድ-አዳም ለሀለ ሸይ ዓዲ ቱ። መሰለን ሐቆ ሞት ወቀብር እት ጀሪመትለ ተአሰፍ ሓድሰት እብ ሀመሌ ህጅክ ብዕደት ትሸብብ። እግል አትላጅዖት እግል ልግበእ ቀድር አውመ ዘዐት ካልእ ህግዩ ዲብ ወልድ ለመጽእ ለልአትስሕቅ ሃጁክ፡ ሐቴክ ክም መቃንጸ። ክእነ መስል ጠባዬዕመ ሕድ እብለ ትሸብህ ገበይ እት ሰውረትመ እት ፍንጌ መናድሊን ልሙድ ሰበት ዐለ፡ “መዓርክ እንዴ ወዕለው፡ ጎይላታት ድራሮም” እት ልትበሀል እብ ሸዐብ ልትሐሌ እሎም ለዐለ። ልሙድ ዐለ ልትበሀል እት ሀለ ላኪን፡ አባይ እግል ልእኬ፡ መዕነውያት መልህያም ጀላብ እግል ኢልትነክእ ወእግል ኢልፍረሆ እንዴ ትበሀለ ልብክ ግሂ እት እንቱ እብ ጎፍ-ከደንክ ርዮሕ ክም ሀሌክ እግል ትትመሰል ወአስክ አምዕል እስትሸሃድክ ሕድ እት ተዓውን ወትላጅዕ እግል ትትጋደል ቱ፡ ድኢኮን፡ እብ ከብድክ ላቴኒ ለጎማም ኢልትሰአን። ጅማዐት ሓምድ እበ ሐዘኖም እት ተሸኪሎም ክም በጽሐው መደቲት ክም ከልአው እት መጃሚዕ እንዴ ትካፈለው እት ህጅኮም አተው። ምን ቀዳሙ እብ ርሐ እንዴ ትበረዐ ለፈግረ መናድል ምን ለአስተሸህድ፡ እግል ትብኬ እቱ ወጅብክ ገብእ! ለበዝሐው ናይ ብዕድ እንዴ ኢገብእ፡ ምስል ሓለቶም ለገይስ አድጋማት ንዳል። ክልአት ነፈር ላኪን፡ ደለ እት አፉሆም ትከሬት እት ዳግሞ ሰሐቅ እብ ውቁል መልጨ ምኖም። ምን ደልዮም፡ ህቶም ዝያደት ኩሎም ለመልህያምም ሓዝናም እግል ለዐሉ ቀድሮ። ዝያደት ርሐማም እግል ለዐሉመ ቀድሮ። ለሰሓቆም ላኪን፡ እግል ሓምድ ሰበት አሰፈዩ፡ “ዲብ ከብዱ አለቡ ሰክብ እንዴ ትደረረ” (ህም አለቡ አመት ከብዱ ሌጠ ወዴ) እት ልብል መሰለ። ሓምድ እለ መሰል እለ ለቤላቡ ሰበብ፡ እት ወክድ ገሀይ ሸወዩ ዔብ እንዴ ትቤ አፉክ ጸቢጥ ለአትሐዜ እግል ሊበል ምን ሐዛ ቱ። እግለ ምስሉ ለዐለው አንፋር ህዬ፡ መበገስ ናይለ መሰል ላተ ድግም ዳገመ እሎም፡ መደት ሐቴ ክልአት መልህያም ዐለው ልትበሀል። እት ወክድ እኪት ወሰኔት ለኢልትፈናተው፡ እግል ሕድ ለልሐሰቦ ወእብ አማን ሰብ እማነት መልህያም። አምዕል ሐቴ ምስል ኦሮት እት ገበይ ለትሓበረዮም ለኢለአሙሩ በዐል ገበይ ነፈር እት ልግዕዞ ሐርብ ቀንጸ ወሐር፡ ዎሮት ምነ መልህያም ትዘበጥ ከሞተ። መስኒለ ሞተ ሰኒ ሐዝነ ወፈረዱ ቀው። ወክድ ሰካብ ክም ተማመ እብ ክትረት ገሀይ፡ እተ ምትክራሩ እት ልትባለስ ሰፍሩ እት ሰፍሩ እንዴ ኢከሬ ትመዩ። ለምን ገበይ ታለዩ ሳልስ ነፈር ላኪን እግለ ተርፈ ምስሉ መለሀይለ ማይት በደል ሰጅዑ ወአብሸርክ ልብሉ፡ አመት ሰካቡ ሌጠ ወደ። እብላሁ ህዬ ሰካብ እንዴ ወድቀ እቱ ለሐንርር ትመዩ።

ለሐዘን ነፈር ህዩ ለቴሌል ሰበት አትፈከረዩ፡ “ዲብ ከብዱ አለቡ ሰክብ እንዴ ትደረረ” ቤለ ከመሰለ ልትበሀል። አዜ ህዩ እብ እስትሸሃድ መልህያምን እግል ንጎምም ወጅብን በሀለቼ እንዴ ኢገብእ፡ እግሎም እት እንፈቅድ ነፍስን አሰፍ እግል ልብዩአ ብእቱ። ለሰሐቅ ህዩ ሐሬ እት መደቱ እግል ነዐሬ እቡ ኢኮን ገብእ!